

שש א ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבקהילת "מקור חיים" יע"א
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

להצלחת דן בן חנה וזוג' עכב"ב - לבריאות שמירה עליונה והרמת קרן המזל וכט"ס לעד אכיו"ר

גליון מס' 393

ערש"ק פרשת "ויצא", ה' בזשון תשע"ד

סוף הברכות להתקיים...

ידוע הדבר ומפורסם הענין שתפילת הצדיקים עושה רושם. צדיק גוזר והקב"ה מקיים. נתאר לעצמנו אדם שהלך לאחד מהצדיקים המפורסמים, צדיק כידוע בברכותיו ובמופתיו. והנה מיודעינו נכנס לקודש פנימה, ואותו צדיק מחזיק בזקנו הקדוש וגוזר ומברך את אותו אדם באושר ועושר מופלג, שמירה עליונה וסיעתא דשמיא. כמובן שאותו אדם יוצא מבית הצדיק כמאושר באדם, וחיוך מאוזן לאוזן מכסה את פניו. הוא פונה לעבר החניה שם החנה את רכבו ומופתע לגלות שפרצו לו את הרכב וגנבו לו משם חפצים יקרי ערך. גם נזק לא מעט הסבו לו הגנבים בעת פעולתם. הפתעתו הופכת למוחלטת עת הוא מגיע לביתו. מנעול הדלת שבור ואורות הבית פתוחים. הוא פותח ברטט את הדלת וחששותיו הופכות למציאות. גנבים ביקרו אצלו בבית וגנבו לו את כל כספו. גם הכספת השמורה נפרצה וכל תכולתה התרוקנה. וצרה רודפת צרה. אותו אדם היה אמור לבוא בברית הנישואין. הוא התחייב סכום כסף הגון להוצאות החתונה ולדיר נאות. המחוחן ששמע שחתנו איבד את כל הונו, ביטל את השידוך לאלתר, גם את כלתו הוא הפסיד. אותו אדם היה צריך לעבוד בעבודת פרך למחייתו. מה לדעתכם חושב אותו אדם על ברכת הצדיק? האם ניחן הוא באמונה תמימה ויודע שהכל לטובה ואין ספק שברכת הצדיק תעשה פירות, או שמא מתגנבת למחשבתו מחשבה לא הגונה, עמלק קטן מקרר את אמונת החכמים אשר בקירבו. ובכן אחים ואחיות יקרים, המקרה שסיפרנו אומנם דמיוני הוא אבל כדוגמתו קרה כבר בעבר. קרה גם קרה. לא פחות ולא יותר עם בחיר האבות - יעקב אבינו. בפרשתנו מסופר על אותו צדיק איש תם יושב אוהלים שיצא לקיים את שליחות אביו יצחק ולישא אישה מבנות חרן. יעקב אבינו חולם חלום בו הוא רואה מראות אלוקים וגילויים שמימיים. הקב"ה ישתבח שמו לעד מברכו ומבטיחו: "הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך. והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה, צפונה ונגבה, ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך. והנה אנוכי עימך ושמרתך בכל אשר תלך והשיבותיך אל האדמה הזאת כי לא אעזובך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך". ברכות נלהבות מקבל יעקב אבינו ולא מצדיק אלא מהקב"ה בכבודו בעצמו. כמה ציפיות היו צריכות להיות ליעקב אבינו. אך כאשר אנו ממשיכים לקרוא בפסוקים ובמדרשים אנו מגלים שחיי של יעקב אבינו לא היו קלים כלל וכל זה בלשון מעטה. אליפז בנו של עשיו רודף אחריו ולוקח את כל רכושו. היכן השמירה והעושר שהובטחו? אבל ליעקב אבינו אין שאלות, מאמין הינו בבוראו ובברכתו. במקלו מגיע יעקב אבינו ללבן וזה מעבידו שבע שנים בעבודות קשות ובסופם מחליף את רחל בלאה. עשרים שנה עובד יעקב אבינו את לבן וזה הרשע מחליף משכורתו ומשנה דיבורו אלף מונים. המתבונן בעין שיטחית יכול לומר שאם אליפז לא היה לוקח ליעקב אבינו את כל רכושו, מיד היה משלם יעקב ללבן ממיטב כספו בעבור רחל והיה נמנע ממנו כל אותם שנים של צער ויסורים. אך אין מחשבתינו וראייתנו כמחשבתו וראייתו יתברך. אם היה בא יעקב אבינו ומשלם ללבן ממיטב כספו עבור רחל, היה זה אסון נורא. ידוע שרחל היתה עקרה ובאופן טבעי לא היה כל סיכוי ללידה. רק בעבור זה שויתרה רחל ללאה ומסרה לה את הסימנים זכתה רחל בהריון כמו שרש"י הקדוש זצ"ל כתב על הפסוק: "ויזכור אלוקים את רחל". בדרך זאת גם זכה יעקב לשאת גם את לאה ולהעמיד י"ב שבטים קדושים. נמצא שכל התלאות שעברו על יעקב אבינו: גניבת כספו והחלפת נשיו היו לטובתו הניצחית. כל הבטחותיו של הקב"ה יתקיימו במלואן בדרך שרק בורא כל העולמות וא-ל נורא עלילה יכול לעשות. בואו ונתאזר באמונה תמימה וגדולה בה' יתברך ובעבדיו הצדיקים, ונזכה לראות נפלאות.

כוונו של דמעות!

ידועה ומפורסמת דרשת רבותינו ז"ל בבה בתרא (קכ"ג א) על הפסוק: "ועיני לאה רכות", שאין לפרש חלילה "רכות ממש" שהרי בגנות בהמה טמאה לא דיבר הכתוב שנאמר: "ומן הבהמה אשר איננה טהורה", בגנות צדיקים דיבר הכתוב! אלא הכוונה רכות כמו שפירש החכם ושמו רב: שהיתה שומעת אומרים, שני בנים לרבקה ושתי בנות ללבן, הגדול לגדולה והקטן לקטנה, ושואלת לאה גדול מה הוא? ואמרו לה איש רע מלסטם את הבריות, קטן מה הוא? איש תם יושב אוהלים, והיתה בוכה עד שנשרו ריסי עיניה!

ו"בלולי תורתך" הביא מעשה שסיפר רבי מרדכי בונם זילברברג שליט"א: רבנית בני ברק החזיקה בביתה נערות שלא מצאו מקומן בביתן, וליוותה אותן עד להקמת ביתן. היתה אחת שהחליטה שלא תינשא אלא לבן תורה הממית עצמו באוהלה של תורה. החלטה זאת נראתה כהזיית שווא מכיון שריקעה ומשפחתה היו שונים כל כך, אבל הנערה מאנה לשמוע כל הצעה אחרת. באין ברירה, עלתה עימה הרבנית למרן הרב שך זצ"ל, והביאה הענין להכרעתו. פנה אליה מרן בדברים, ואמר שהעיקר הוא להקים בית יהודי כשר עם בעל ירא שמים ומידות טובות. יעמוד לפרנסתו ויקבע עיתים לתורה. שמעה הנערה ופרצה בבכי קורע לב... אמר מרן: "אם היא בוכה כך, היא תזכה לכך!". וכך היה, נישאה לתלמיד חכם והקימו בית של תורה לתפארת בעיר הקודש ירושלים ת"י!

אחים יקרים, כבר לימדונו חז"ל הקדושים ששערי דמעה לא ננעלו. נשפוך כמים ליבנו נוכח פני ה', ונזכה לברכה והצלחה וקירבת ה' נפלאה בזה ובבא!

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
17:57	17:23	16:23	ת"א
18:01	17:22	16:09	י-ם
17:58	17:21	16:13	חיפה
18:01	17:25	16:27	כ"ש

הפסגת השבוע:
א: "ויברך יעקב" ס: "ועמי תלואים"

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרבי שליט"א

הזיכרון הבנים

שיעורי הבית מוציאים אותך מדעתך?

שיעורי הבית הם נושא המצליח להוציא הורים רבים משלוותם. על פי המלצתינו, חייבים שיעורי הבית להיות בתחום אחריותו של הילד, כאשר ההורה מפקח מלמעלה. הורים צריכים לבנות אצל הילד מצב של אחריות ועמיד בדרישה: "תנסה בעצמך", וכן: "יפה מאוד, אני רואה שעשית בעצמך". במצב שילד אומר: "אני לא יודע", או לחלופין: "אני לא יכול", מוטב להגיד לו: "זה באמת קשה", וכן: "בוא ונקרא מה כתוב בספר". כל הצלחה של ילד - ראויה לעידוד מצידנו. על כל הישג ראוי לשבח. יש לזכור, ואולי להורים רבים זה חידוש, שגם הצלחה חלקית היא הצלחה! השתרשה אצלנו תמונה מעוותת של המושג "הצלחה". הצלחה בעינינו, פירושה שלימות. "מצויין" ולא פחות מכך. אם לא הכל - אז לא כלום. סוג ראייה מעוות של שחור ולבן. במרבית המקרים הצלחת הילדים היא חלקית. תגובת ההורה על כך היא הכוח המזדבן או המכשיל, תלוי בסוג התגובה. ולא לשכוח שיש יוצאים מן הכלל. ילד: "אני לא רוצה להתחיל ללמוד לבחינה כי אף פעם לא אגמור...". הורה: "בוא ננסה איך הולך בהתחלה ונראה הלאה...". הורה: "תראה איך למדת יפה בהתחלה. היית רוצה להמשיך לנסות?!". ובכן, עידוד המבוסס על הצלחה - משפיע חזק יותר מאשר עידוד לפני מעשה. עידוד על הצלחה חלקית, מבוסס על העיקרון שכל מוטיבציה מבוססת על הצלחות. כלומר: "הצלחה גוררת הצלחה". לדוגמה, אליהו חזר הביתה עם ציון 85%. בביתו מקבלים את פניו בטרנוניה: "האם לא יכולת להגיע ליותר?", ואז, פורש אליהו ובסתר לבבו בוכה או מצטער, אך בכד בכד כבר מאבד את האימון בעצמו, לעולם אין לדחוק בילדים. פעולה שכזו יוצרת את התוצאה ההפוכה. צריכים רק לזכור, למצוא את "התחבולות" איך למשוך את הילדים ולהפוך זאת לאתגר, לרצון להצליח ומשם הדרך קצרה, והזורעים בדמעה ברינה יקצורו.

שלום בית

גם מבוגרים צריכים שלום!

ידועה האימרה העממית: "גיל שבע כגיל שבעים" - גבר שהיה טוב לב, טוב מזג ועליו, ימשיך להיות כזה גם בגיל שבעים. מי שהיה מריר, מלא פחדים וקנטרן - תכונותיו אלו עלולות לבלוט בו עתה יותר. במקרה זה אישה לא תצליח לשנותו. עליה להבין שהוא זקוק לה יותר מאשר אי פעם בעבר. כעת היא רעיה ואם עבורו. הוא זקוק לאהבתה ולנועם הליכותיה. מצב כזה עלול להיות קשה לעיתים, אך העובדה היא שטוב לאדם לחוש שצריכים אותו. לכן אל תקמץ האישה בהבעת חיבה כלפי הגבר שעימו חיה שנים רבות. אסור לה להמעיט בחשיבות התגמול, הנובע מידיעת העובדה, שהיא האדם החשוב ביותר בעולם בעיני בן זוגה. על הנשים, לזכור שהגברים רגישים מאוד בכל מה שקשור לאהבה, הם פגיעים וחסרי ישע כאשר נדמה להם שאהבתם אבדה להם. לא תמיד הנשים מבינות זאת, משום שגברים נוטים לשמור את כל רגשותיהם ותחושותיהם האינטימיים בתוכם. הכל תחום בקירבם. רק לעיתים נדירות תוכל האישה לדעת כמה חזק הוא הרגש שמרגיש הגבר כלפיה. לעולם איננו מספר לה, וכליאת רגשות הפכת את סופו של הסיפור לטראומטי אצלו. לו היה הגבר מסוגל לשוחח על רגשותיו, לבטוח במישהו ולספר באוזניו כמה הוא בודד - זה היה מסייע לו. בדרך כלל, כאשר הגבר בגיל חמישים-שישים הוא נוכח לדעת, שיש בעולם רק אחד שהוא יכול לבטוח בו. מסתבר לו שהחבר הטוב ביותר שלו זהו אשתו. כאשר נשים שואלות כיצד הן יכולות לעזור לבעליהן בני השישים פלוס להתכונן לפרישתם מהעבודה, יש ללומדן שהדבר הטוב ביותר שתוכלנה לעשות הוא להבטיח לבעליהן חיי חברה פעילים: אם זה בבית הכנסת, בבית המדרש, בחוגים לספרות, לשפות, או בכל עבודת התנדבות בבתי חולים. שכן מתוך מחקרים מתברר שאלו שחיו חיי חברה פעילים, היו מאושרים ובריאים יותר מאלו שנשארו בבית. במקרים רבים אי אפשר לתכנן ואף אם היה תכנון, משתבשות התוכניות וצריך להסתגל למציאות שונה. מידת הצלחה של פרישת הגבר מן העבודה תלויה בחלקה בהסתגלות של האישה, שמעתה ואילך ישהה בעלה בבית יום יום. הנשים רואות את בתיהן כמבצר שבו משלו ללא עוררין במשך שנים. הן אינן מוכנות לוותר על סמכויותיהן, רק בשל העובדה שבעליהן פרשו לגמלאות. לעיתים האישה נעשית חסרת סבלנות כאשר בעלה מצטרף אליה לקניות או כשהוא מתחיל להתערב לה בסירים. הוא או היא אינם יכולים לשאת שהייה רצופה יחד עשרים וארבע שעות ביממה, לכן חשוב מאוד שהאישה תמשיך בפעולותיה, אל לה להקריב עכשיו את תחומי התעניינותה שטיפחה במשך השנים. ובאותו אופן עליה לעודד את בעלה לצאת מן הבית לענייניו. מה שקורה בתקופה זו הוא, שמעגל הקשרים הרגשיים הולך ומתדלדל, בגיל זה נפרדים מאנשים אהובים, הורים מזדקנים ומתים, אחים גדולים כבר לא נמצאים בחיים. הילדים פרחו ובנו משפחות משלהם. מעגל הידידים הולך ונעלם בגלל מחלות ומוות. לכן חשובים מאוד הגמישות וההבנה, המילים הטובות והאווירה הנעימה, ה"חוכמת נשים בנתה ביתה" נצרך ביותר בתקופת הבגרות. ועם תפילות ותחינות, יעזור ה' שנבלה ימינו בטוב ושנותינו בנעימים.

אמרי שפר

- * הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר אומר: מדוע מברכים "להתעטף בציצית" ולא "להתעטף בטלית"? - משום שהציציות תלויות למטה ונגררות על פני הקרקע בעונה ובשפלות, לכן הן העיקר.
- * הרה"ק רבי זונדל מסלנט אומר: אם קטן אתה בעיני זולתך, ולא ישימו לב עליך אל יפלו פניך - כי גם הכוכבים ידמו אליך.
- * הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן אומר: ניתנו לו לאדם שתי עינים שיראה: בעינו אחת - מעלות חבירו, ובעינו השניה - חסרונות עצמו.
- * הרה"ק רבי חיים מצאנז אומר: אדם הנחשב בעיניו לכלום, מאומה לא יחסר לו, כי לכלום - לא חסר כלום. (פתגמים נבחרים)

מטעמים לשבת

מספור. כשנשאל שאלה, בכל תחום שהוא, עונה היה: עלי לברר את הענין, שובו מחר. אם היתה השאלה בענייני חינוך, מברר היה אצל הנוגעים בדבר או המתמצאים בו. ולא אחת היה השואל מקבל שיחת טלפון באישון לילה, לאמר: יש בידי תשובה, עלה נא ואמסרנה. ומרן לא עלה על יצועו בטרם מסר תשובתו. כך בענייני רפואה, וכך בכל ענין. פעם עלה אברך, וסיפר שהציע לבנו את בתו של פלוני מעיר פלונית. אך דא עקא, אין לו שם מכירים, ואינו יודע היכן לברר. "תבוא מחר, ונראה", השיבו מרן. למחרת בא, ומרן אמר: "בררתי, והכל כשורה. המשפחה טובה, ולנערה שם טוב בעירה". לפליאתו, הסביר מרן: "אמרת שאין לך היכן לברר. אבל לי יש שם ידיד, הרב פלוני. קמתי ונסעתי לשם, שאלתיו בפרוטרוט והניח דעתו..."

(לולי תורתך)

ואם עושה מעשים טובים והולך בדרך הישרה, הוא עולה וכל המעשים שלו עולים למעלה עד השמים, ואם לא חס ושלום, יורד עד הארץ. והאדם הזה הוא הסולם שעל ידי מעשיו יכול להגיע במעשיו הטובים עד למעלה - "וראשו מגיע השמימה", וכן להיפך, יכול להישאר בארץ על ידי מעשיו הרעים, וזה - "והנה סולם מוצב ארצה".

(דרוש יהודה)

"ויאמרו שלום, והנה רוזל בתו באה עם הצאן" (כטו)

במשנה (אבות פ"ה מ"ז) מנו בין תכונות החכם, שעל מה שלא שמע אומר לא שמעת. וכתב הרע"ב ז"ל מקורו, שכך מצינו באנשי חרן כששאל מהם יעקב השלום ללבן, "ויאמרו שלום, והנה רחל בתו באה עם הצאן". כלומר, זאת יודעים אנו, ששלום לו, ואם תשאל יותר - הנה רחל בתו באה עם הצאן והיא תגיד לך, כי אנתנו לא ידענו יותר מזה. כזו היתה דרכו של מרן הרב שך זצ"ל, בפעמים רבות

"והנה מלאכים עולים ויורדים בו" (כוז"ב)

פירש הגאון רבי יעקב חיים סופר זצ"ל, בעל"כף החיים: "חז"ל גילו לנו כי לכל אומה יש שר ברקיע, וכאשר השר עולה ומתרוממת מעלתו, דורך כוכבה של אותה אומה. אבל ישראל אין להם שר משלהם, וה' לבדו הוא מלכם. על כן חלם יעקב כי"ה ניצב עליו, שייך הוא לה' לבדו. ואם כן, כיצד יתכן שיינתן לאומות הכוח לשלוט על עם ישראל? התשובה היא: "מלאכי אלוקים עולים ויורדים - בו!" עם ישראל הוא גורם לכך; בחטאיו - נתון הוא עוז ותעצומות בגויים חלילה, ובשובו בתשובה ניטל מהם הכוח!

(מעין השבוע)

"והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו" (כוז"ב)

מה הרמוז בזה? אלא שהאדם הוא בארץ

מוזקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

שש האיש ושמה, ונשא את ארגו היקר אל בית הרב. שאלה אחת ניקרה בליבו והציקה לו: מה שלום רעייתו? שאל הרב לשמה, ובישרו כי ימצאנה בביתו - עובדת היא בבית הרב ומשתכרת שם למחייתה...

רבי משה אלשיך זצ"ל, הראוי בפי כל "האלשיך הקדוש", היה מגדולי דור דעה בדורם ובמקומם של מרן הבית יוסף זצ"ל והאר"י הקדוש זצ"ל ורבינו משה קורדובירו זצ"ל. כעדותו בפתיחת סיפרו הקדוש עסק רוב העת בלימוד ההלכה, ועם זאת נחשב לאבי הדרשנים, וכפי שהעיד עליו האר"י הקדוש זיע"א, שנחל את חלק הדרוש שבתורה. פעם עמד רבינו האלשיך הקדוש ודרש בפרשתינו, בפסוק, "ואביכם היתל בי והחליף את משכרתי עשרת מונים", דהיינו מאה פעמים. והיה מונה אחת לאחת את כל תחבולות הרמיה של לבן הארמי, תככים נפתלים ונלוזים, רמאויות ושקריות. ורבינו האר"י הקדוש יושב נכון, מאזין - ומחייך, ולבסוף צחק... לאחר הדרשה שאלוהו לפרש הדבר. ואמר, שנגור על נשמתו של לבן הארמי לבוא ולהאזין לדרשה החושפת את כל נכליו, ועל כל תחבולה ונוכלות היה לבן מנענע בראשו ומאשר: "אמת, נכון הדבר, כך היתה כוונתי". האלשיך הקדוש חשף את כל תכניו ומסריו, קלע לשערה ולא החטיא, עד שהגיע לתחבולה האחרונה, המאה במספר. ואז מחה לבן הארמי ואמר: "לא נכון, זאת לא עשיתי" - וברח... וסיים האר"י הקדוש באומרו, שבאמת גם תחבולה אחרונה ומכוערת זו עשה - אלא שהתבייש להודות בה... והגאון רבי מצליח מאזו זצ"ל אמר, שלכן כתוב בהגדה: "צא ולמד מה ביקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו". צא ולמד, היינו עיין בפרשה ותמצא את התחבולות, אחת לאחת...

(מעין השבוע)

מה בין"הכנסת האורחים" של לבן הארמי, שהעביד עשרים שנה את קרובו בפרך לבין הכנסת האורחים של אבותינו הקדושים! הגאון **רבי חיים טולידאנו זצ"ל**, רבי של סאלי שבמרוקו, נהג לארח על שולחנו עוברי אורח בשבתות ובחגים, ולא מצא מנוח עד שהשיג את האורח. אך פעם, בערבו של חג השבועות, לא נמצא אורח. הורה הרב למשרתו שיחפש בכל רחבי העיר. לפנות ערב חזר המשרת והודיע, שלא עלה בידו למצוא אף אורח. אמר לו הרב: "חפש שוב, בדוק בכל מקום, לך אף לבית הקברות!". עשה כדבריו, פישפש ולא מצא, והחליט לבדוק בבית הקברות. להפתעתו, מצא יהודי זר יושב בין המצבות, פניו נתונות בכפות ידיו וכל גופו מזדעזע מבכי מר. הזמינו המשרת להתארח אצל הרב, והאיש לא שעה לדבריו. שב המשרת וסיפר את סיפורו. לבש הרב את אדרתו, לקח את מקלו, ומיהר לבית העלמין. מצא שם את היהודי הבוכה והפציר בו שיחדול מבכיו בגלל קדושת היום הממשמש ובא, ויתלווה אליו לביתו. והיהודי אינו מגיב, ממאן להינחם. אמר לו הרב: "הסר דאגה מליבך ובוא עימי - ואני נשבע שאצילך מרעתך!". כיון ששמע כך, קם והלך עם הרב, ובדרכו סיפר את סיפורו. מתושבי סאלי הוא, ולפני שנים יצא מביתו למצוא את פרנסתו מעבר לים. ה' שלח ברכה במעשיו, הוא חסך הון רב, ועתה שב לעירו. האוניה עגנה בנמל, והנוסעים הורדו לסירה שתובילם ליבשה. כששילשלו את הארגז עם כל הונו, ניתק החבל והארגז צנח לים! כל עמלו עלה בתוהו! עני ואביון הוא! נדהם הרב - הוא נשבע לעזור, מה יעשה? חשב למכור את ביתו ורכושו ולתיתם לאיש, אבל הוברר לו שכל הונו לא יגיע למחצית הסכום. פנה הרב אל הנמל, וביקש לראות את המקום שבו נפל הארגז. או אז עמד לפני קונו בתחינה נרגשת. לפתע השתנו פני הים, רגשו וסערו, והארגז צף מתהומות הים ונסחף אל החוף.

והייתם לי סגולה

סגולה לפתיחת הלב לומר בכל יום פסוקים אלו: "חלקי ה' אמרתי לשמור דבריך. כלתה לתשועתך נפשי, לדברך יחלתי. מה אהבתי תורתך, כל היום היא שיחתי. הוריני ה' דרך חוקיך ואצורנה עקב. שיר השירים אשר לשלמה. ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין. לריח שמניך טובים שמן תורק שמך, על כן עלמות אהבוך".

(סגולות ותפילות)

ועל כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

מעשה באחד רמאי שהלביש עצמו בגדים יקרים, וכך יצא לרחובה של עיר, כשמראהו כמראה אברך עשיר וכן טובים. נזדמן לשם עובר אורח, שבא ממקום רחוק, ואין הוא מכיר איש בעיר זו. נכנס איתו הרמאי בשיחה והתחיל משדלו בדברים - אפשר נצרך הוא לדבר מה, אפשר אינו יודע לאן יפנה בעיר זרה - הרי מוכן ומזומן הוא להלוות אליו ולהוליכו לכל מקום שירצה. במקרה חופשי הוא היום ובטל ממלאכתו, ויש לו פנאי לארח לו לחברה. שמח האורח על ההצלחה שהאירה לו פנים, הן הוא לא ציפה לכך כלל. הודה בדברים חמים למארחו, ובלבו הרהר: אין אמת בדברי הבריות, כי פסו בני אדם מהוגנים מקרב הארץ. הולך הרמאי את האורח בעיר לכאן ולכאן, והראה לו רחובותיה ושוקיה, לבסוף אמר לו: "מאחר שאורחי אתה, בוא ונכנס לבית אוכל, ואכבד אותך בסעודה דשנה כראוי לאדם מהוגן ומכובד כמוך. ובאשר לחשבון, דמים אלה ביני ובינך מה הם?". נכנסו שניהם לאחד מבתי האוכל, שדמי הסעודה בהם מרובים ביותר. אמר הרמאי לאורחו: "התכבד נא, ידידי! מבקש אני ממך שתזמין לסעודה כל מה שליבך חפץ, ואני משלם. פעם אחרת נסדר בינינו את החשבון. עכשיו אורחי אתה". נעתקו מפי האורח מילים להודות למארחו רחב הלבב,

המקבלו בידידות נפש כזאת, והזמין מאכלים טובים ומשקאות יקרים, פרפראות וכל מיני תרגימא. משנתקרבה הסעודה לסופה, התחמק הרמאי ויצא בגנבה מבית האוכל, וכשהגיעה שעת התשלום, מוכרח היה האורח לשלם בעצמו בעד הסעודה היקרה שאכלו שניהם. לא הועילו לו כל טענותיו כי, לעמיתו של דבר, לא הוא שהזמין את הסעודה, אלא חברו שישב כאן לידו עד לפני רגעים אחדים. בעל בית האוכל עמד בתוקף על שלו, כי אין הוא מכיר אלא אותו, וממנו הוא תובע את דמי הסעודה. נמצא, שבעת הסעודה חשב האורח את הרמאי לידיד ורע, ורק כשבאה שעת התשלום, נהפך לו מאוהב לאויב בנפש. כך הדבר גם במי שמקבל לשון הרע. בשעה שמספר אדם לחברו דברי רכילות ולשון הרע, רוחש ליבו של השומע רחשי ידידות לזה המספר. אדברה, נעים לו הדבר, אין זאת אלא שחושב אותו הלה לידיד ורע, מאחר שהוא מגלה לפניו צפונותיו. ברם בעולם האמת, משבאה עת הפרעון, והשומע חייב לשלם בעד הנאת השמיעה, רק אז הוא רואה, מה גדול היה מחירה של אותה "ידידות", והוא נהפך מאוהב לאויב.

(משלי ה"חפץ חיים")

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ היולדת הרי היא כחולה שיש בו סכנה, ומותר לחלל עליה שבת לכל מה שצריכה, ומכל מקום בכל מה שיכולים לשנות משנים.
- ✓ כיון שכאב לידה היא תופעה טבעית, הפלו אותה חכמינו ז"ל לחומרא ואמרו שבעשיית האיסורים בשביל היולדת, יש לשנות מאופן עשייתם בימות החול, אם אומנם לא יחול בשל כך עיכוב בעשיית הדברים שצריך לעשותם.
- ✓ אישה שהגיעה לחודש התשיעי, מן הראוי שתכין בכל ערב שבת הדברים שיהיו דרושים לה כשתגיע שעת לידתה, שמא תזדמן לידתה בשבת, ועל ידי ההכנה יצומצם הצורך בחילול השבת. לכן למשל תכתוב את שמה ופרטיה האישיים על גבי שתי פיסות נייר, כדי שתוכל למסור פתק אחד לנהג האמבולנס אם תצטרך לנסוע ולא ירשום הוא, ואחד תמסור בעת כניסתה לבית החולים. אולם ודאי שבדיעבד אין דבר זה מעכב, ומותר לה לנסוע בכל אופן, וכן מותר לה להיכנס לבית החולים בשבת, אף על פי שירשמוה שם בשבת. רצוי שישאר אור דלוק בדירתה בלילי שבת לשעת הצורך.
- ✓ מהרגע שהאישה מרגישה שהגיעה שעתה ללדת, דהיינו שמרגישה צירי לידה סדירים, ואפילו אם ספק בדבר אם תלד עתה, מותר לטלפן לאמבולנס ומותר לה לנסוע לבית החולים שנרשמה בו, ואפילו אם יש בית חולים אחר קרוב יותר (אם אומנם היא חוששת שבבית החולים הקרוב לא יקבלו אותה, או יהיו עיכובים בקבלתה, או אם לפי דעתה לא יתמסרו לה שם כפי הצורך, או שבבית החולים שנרשמה בו נמצאים מומחים יותר. אבל אסור לעשות כן מטעמים כספיים בלבד).
- ✓ מותר לבעלה של היולדת או לכל אדם אחר שיש ליולדת בו אימון, לנסוע יחד עימה לבית החולים כדי ללוותה, כדי שלא תיבהל ותפחד ותגיע לידי סכנה.
- ✓ יולדת שצריכה לנסוע לבית חולים בשבת, ולבעלה יש רכב פרטי, עדיף יותר להסיעה באמבולנס אף על פי שיצטרכו לטלפן אליהם בשבת. (וברור שהמדובר הוא כשאפשר להמתין לאמבולנס, אבל אם השעה דחוקה, יסעו עם הרכב הפרטי).
- ✓ דברים שאת עשייתם אפשר להשהות, אסור לעשותם אלא עד הרגע של פתיחת הרוחם, או כשהדם או המים מתחילים לשתות ולרדת, או כשאין היא כבר יכולה ללכת, ולכן אף על פי שמותר להביא את האישה לבית החולים, אין להדליק למשל אור כדי שתוכל לראות, או להרתיח מים להכנת תה, כל זמן שלא הופיעה אחת התופעות הנ"ל.
- ✓ אישה שהגיעה בשבת לבית החולים כדי ללדת, ונתברר שטרם הגיעה שעת הלידה ונשתחררה מבית החולים, אסור לה לשוב לביתה במכונית אשר נוהג בה יהודי. ואם אין לה מקום להמתין ליד בית החולים עד מוצאי שבת ומצטערת להישאר ברחוב, יש מקום להתיר לה לחזור במכונית שנוהג בה נוכרי, ובלבד שהבית שלה נמצא בתוך תחום השבת.
- ✓ כל שלושה ימים הראשונים (מגמר הלידה), אפילו אמרה איני צריכה (והם דברים שחברותיה אומרות שדבר זה עושים ליולדת, וכל יולדת צריכה לכך ואין כאן רופא או מיילדת חכמה לראות אם היולדת צריכה לכך) מחללים עליה את השבת. משלושה עד שבעה אמרה איני צריכה - אין מחללים. מכאן ואילך אפילו אמרה צריכה אני - אין מחללים עליה, אלא הרי היא עד שלושים יום כחולה שאין בו סכנה.
- ✓ כל אלו הזמנים מחשבים מעת לעת, כגון שלושה ימים הראשונים מונים שעות ולא אומרים מקצת היום ולא אומרים מקצת היום ככולו, וכן לגבי שבעה.
- ✓ נתגלה איזה שהוא סיבוך אצל היולדת, ואפילו לאחר שבעה ימים, ויש חשש סכנה בדבר, הרי דינה כדין חולה שיש בו סכנה.
- ✓ כל הדינים השייכים ליולדת, נכונים גם ליולדת שוולדה נפטר חס ושלום או שילדה עובר מת, וכן אישה שהפילה את עובריה דינה כיוולדת, אם הפילה לאחר שעברו עליה ארבעים יום מתחילת הריונה. וה' יתברך יזכה את כל בתי ישראל בששון ושמחה.

(השבת והלכותיה)